

מעיונו

”אֲנֹשִׁי אֲמוֹנָה אֶבְדוּ, פָּאִים כָּלֹךְ מַעֲשֵׂיהֶם.
גְּבוּרִים לַעֲמֹד בַּפֶּרֶץ, דּוֹחִים אֶת הַגְּזֵרוֹת.
הָיוּ לָנוּ לְחֹמָה, וּלְמַחֲסֵה בַיּוֹם זֶעַם.
זוֹעֲכִים אֶף בְּלַחֲשֵׁם, חֲמָה עָצְרוּ בְּשׁוֹעֲם.
טָרֵם קָרְאוּךְ עֲנִיתֶם, יוֹדְעִים לַעֲתֹר וּלְרַצוֹת.
כָּאֵב רַחֲמֶת לְמַעַנִם, לֹא הִשְׁיִבוֹת פְּנֵיהֶם רִיקֵם”

המקובל חכם ישועה בן שושן הותיר את חותמו בעולם העשייה
ובעולם האצילות > בלבוש צנוע ובדיבור פשוט, עמד הרב בראש
עצרות תפילה המוניות באותה טבעיות בהן התהלך בסמטאות
מחנה יהודה > **תוכו רצוף ענווה**

הישועה

בניה זית

בירושלים, וספג מהם אהבת תורה ויראת שמים.
לאחר מכן, המשיך את לימודיו בבתי ספר של
הממ"ד, ובמקביל, בשעות הצהריים והערב,
למד תורה מאביו ומסבו. בלילות שבת היה לומד
את תורת הסוד עם המקובל חכם דוד לניאדו,
מחצות עד תפילת ותיקין. בנוסף, למד גם אצל
הרב מרדכי עטיה ראש ישיבת המקובלים 'החיים
והשלום', וקיבל מרבי מרדכי שרעבי ראש ישיבת
'נהר שלום'.

סיפור צופה עתידות שמשתלב בצורה משעשעת
עם בגרותו, ועם מי שהיה חברו שנים ארוכות
מימי גוש אמונים והמחתרת היהודית, סיפר עדו
גנירס, בנו של ר' אקליה גנירס:

”כשחכם ישועה היה ילד כבן עשר בערך, הוא
הוזמן לבית המדרש של גור לתפילה. הזמן
התארך והילד ישועה התעייף. בכל סביבותיו הוא
ראה רק כיסא אחד. הוא לא ידע שזה הכיסא של
האדמו"ר... הלך והתיישב עליו (אינני בטוח אם
הוא גם נמנם שם). חסידים שראו זאת רצו להקישו
מיד, אבל הרבי ה'בית ישראל' מנע מהם והביט בו
זמן ארוך כשהוא יושב על כיסאו.

גדולות ונפלאות. הזדכך שנים ארוכות בייסורים
גדולים, ובאחרית ימיו אמר לבנו, הרב חיים,
שמקבל אותם באהבה, למען כלל ישראל, כדי
”לכלה פשע ולהתם חטאת מעל כל עם ישראל”.

מחצות עד זריחה

חכם ישועה נולד בירושלים בשנת תש"ה, צאצא
למשפחת מקובלים ספרדים. ילדותו עברה עליו
בעיר שכליבה חומה, ירושלים של אחרי מלחמת
השחרור, באזור רחוב יפו. רעשי רקע קבועים
בביתו היו היריות מהצד הירדני של העיר. אל
הכותל המערבי אי אפשר היה להגיע, אבל
הכיסופים להר ה' ניטעו בו כבר אז. בכל שבת
היה הולך עם אביו לקבר דוד המלך, שהיה אז
בשליטת ישראל, שם סיימו את ספר התהילים
ומשם היו צופים על הר ציון ששמשם, מתפללים
ומתגעגעים.

בילדותו, למד בתלמוד תורה ששכן בעזרת נשים
של בית כנסת. ממנה צפה בצדיקי ירושלים
שחיו בסביבה, כדוגמת הרב עזרן ראש ישיבת
'בית שמואל' והרב שלוש אב"ד עדת המערביים

בכ"ז אלול, ערב שבת קודש פרשת
ניצבים, הגיעה השמועה על
הסתלקותו של חכם ישועה בן שושן
זצ"ל. כמעט מיד, צף לי זיכרון מאחת
מתפילות ההמונים בכותל, כשהחזן
היה חכם ישועה ונאמר שם הפיוט "אנשי אמונה
אבדו". אכן, כדברי הפיוט שנאמר בימי הרחמים
והסליחות, אבד מאיתנו איש אמונה. דמות נדירה
ומיוחדת, אדם שהקדיש את חייו לעם ישראל
ולהקמת השכינה מעפרה. גיבור העומד בפרץ -
גם באופן המעשי ביותר, כאיש צבא והתיישבות,
וגם ובעיקר בדבקות עוצמתית בה' ובתורתו,
ובתפילות ותיקונים רבים מספור: תיקון 'שבעה
כורתי בריח', תיקון 'עשרת הרוגי מלכות', הקפות
בקברות צדיקים ועוד. תיקונים שנאמרו בכל עת
רצון וגם בעתות צרה. תיקונים שדוחים גזירות
ועומדים לישראל כחומה ומחסה ביום זעם.
חכם ישועה, למרות גודל ידיעותיו בנסתרות,
התהלך כאחד האדם, לבוש בפשטות גם כשעמד
בקביעות ליד הרבנים הראשיים בתפילות
המוניות. בלי משמשים ושעות קבלת קהל, וכל
שיחותיו על עבודת ה' היו נעימות וברורות, ללא

המשך בעמוד הבא >

"כמה אהבה הייתה ביניכם!" עם הרב מרדכי אליהו והרב אברהם שפירא בתפילת המונים בכותל

"הוא נודע בין חסידי גור בתור 'הילד שישב על כיסא הרבי'."

"ומניין אני מכיר את הסיפור? כשאבי היה בחור ב'מרכז הרב', הוא הלך פעם ברחוב בירושלים והיה צמא. ניגש לקיוסק וביקש לקנות כוס גוזז. המוכר נתן לו אבל סירב לקחת ממנו כסף. כשאבי שאל במה חטא, ענה לו המוכר: ממי שהרבי ככה הסתכל עליו אני אקח כסף?"

וסיפר לאבא שלי שביום שישי, כשהתפלל מנחה בגור בערב שבת, הוא האריך בתפילה, והרבי שיצא בין מנחה לקבלת שבת מבית המדרש, הלך לכיוונו. כשראו החסידים שמישהו עומד ומתפלל במסלול ההליכה של הרבי, רצו להזיזו, אולם הרבי סימן שלא להזיזו, ועמד כמה דקות והתבונן באבי מתפלל.

לאחר שנים רבות, לפני כמעט עשור, נישא בנו של חכם ישועה לבת אחי. בסוף החתונה הודיעו שחכם ישועה יברך את כל שבע הברכות שלאחר ברכת המזון עם הכוונות, ומי שרוצה מוזמן להישאר, אלא שזה ייקח כשעה...

אבי נשאר כמובן לשבע הברכות. בתוך הזמן הזה, החלו לפתע לנהור לאולם חסידי גור רבים והתבוננו בהתרגשות בשני המבוגרים היושבים בשולחן הברכות. שאלנו אותם מה העניין, והסתבר שבאולם הצמוד היתה חתונה של חסידי גור, ומישהו מזקני החסידים הציץ במקרה באולם הסמוך, ולפתע זיהה שבשולחן הכבוד יושבים שני "מי שהבית ישראל התבונן בהם"...

לאחר שחזר והפליג בחומרת התיקון, שאל אותו אחד מהמתפללים שקצת נלחץ: "למה בעצם לעשות תיקון כזה קשה?" וחכם ישועה ענה בפשטות: "אני לוקח את זה עליו..."

ברגלו, אחד בידו ואחד בחזהו. הכדור שפגע בחזהו היה אמור לחדור ללב, אך בניסי ניסים זימן לו ה' יתברך כמה שעות קודם לכן משקפת מלוחם מצרי, אותה תלה על צווארו. הכדור פגע בציר המשקפת - החלק החזק ביותר בה - ורק אחר כך המשיך, וברוך ה' לא הגיע ליעדו המקורי. המצרים חוסלו, ואילו חכם ישועה חולץ משם לטיפול רפואי. עם הפציעה סיים את שירותו ביחידה, אבל את הקשר הטוב עם חבריו לצבא שמר עד יומו האחרון.

מאותה פציעה סבל חכם ישועה עד סוף ימיו כאבים עזים, והיה מתקשה לישון בלילות. במקום לישון - הקדיש את לילותיו לתורה ועבודת ה'.

לקראת סוף שנות השבעים חזר חכם ישועה לשרת בצבא קבע, כקצין בהגמ"ר שומרון, והיה אחראי על אבטחת היישובים הצעירים בשומרון ועל גיוס חיילי המילואים המתגוררים בהם.

עוד סיפור ניסי מתקופת הצבא סיפר חכם ישועה עצמו, בשיחת חיוק שמסר מספר ימים לפני פטירתו בישיבת רמת השרון. שם גם הסביר את מעלת מחנה ישראל בעת מלחמה:

"קראנו בפרשת השבוע 'ויתד תהיה לך על אונך'. מחנה צריך להיות קדוש וטהור, טהור וקדוש. אם יש נקיות, יש השראת שכינה. אני זוכר, פעמים הייתי הולך בין מוקשים. רק סיימתי את המלאכה הזאת, באה רביעייה של מיגים והטילה פצצות, והפצצות (במקום להתפוצץ לדיננו, ב.ז.ה.) המשיכו שני קילומטר ושם התפוצצו. 'והיה מחנך קדוש!' קדושת המחנה זו השראת השכינה, וממילא עם כל ההגנה שבה."

בני קורע לב

בתחילת שנות השבעים, כאשר עלו לממשל הצבאי בחברון המתנחלים הראשונים, בראשות הרב לוינגר זצ"ל, הייתה ביניהם גם אשתו לעתיד של חכם ישועה - יעל. בעקבות ההיכרות איתה, פגש חכם ישועה גם את כל ראשוני תנועת גוש-אמונים, והצטרף גם הוא לחבורה שפרצה את הדרך ליו"ש. לאחר נישואיהם השתתפו בעליות לסבסטיה ובעוד מאבקים סביב ההתיישבות. קדושת ארץ ישראל בערה בליבו, ובעיקר הדאגה והכאב סביב מקום המקדש. בתחילת שנות השמונים התארגנה קבוצה מחתרית מקרב המתישבים, שרצו להגיב על פיגועים קשים שביצעו ערבים ביהודים. חכם ישועה היה שותף פעיל בהתארגנות, ואפילו השתתף בתכנון פעולה לפיצוץ כיפת הסלע - פעולה שכמובן לא יצאה לפועל.

כעבור מספר שנים נתפסו חברי המחתרת היהודית, וביניהם גם

עזרת ישראל מיד צו

באמצע שנות השישים התגייס חכם ישועה לסיירת שקד, שנחשבה אז אחת הסיירות המובחרות ביותר. החיילים הופתעו מההופעה של ה'ידוסי' ביחידה (ראו בכתבה המצולמת מהעיתון 'העולם הזה', שנת תש"ל), אבל עם הזמן העריכו אותו מאוד כלוחם וגם כאיש קדוש. מפקד היחידה היה פואד בן אליעזר, שהעריך את חכם ישועה, והקשר ביניהם נמשך שנים ארוכות גם לאחר השירות הצבאי. כשהגיע לסיירת, הזהיר אותו פואד שבסיירת אין הנחות לדתיים, אבל חכם ישועה לא ויתר, הוא רצה ללחום מלחמות ה' והלך על זה עד הסוף. הוא ראה מעלה גדולה בכך שאנשי אמונה ישרתו ביחידות מובחרות, ושמש על הזכות להיות מפורצי הדרך בעניין זה. למרות התנאים הנוקשים בסיירת, היה קם לפני כולם להתפלל, מבשל לעצמו, ושומר על רמתו הרוחנית הגבוהה לאורך כל הדרך.

ללוחם הצעיר הייתה קסדה משופצרת עם גומחה קטנה, שבה יכול היה להכניס תפילין של ראש. היציאה מהבסיס הייתה בדרך כלל לפנות בוקר, כך שהנחת התפילין הייתה בשעה מוקדמת מאוד, ורק אחר כך היה מתפלל תוך כדי הפעילות המבצעית.

הרב ישועה עצמו סיפר, שגם בצבא שמר בקנאות על זמנים של לימוד תורה מעמיק. הוא היה מסתגר במקום מבודד, מנתק את הקשר הצה"לי וכל דבר שיכול להפריע, ושוקע בלימודו.

את שירותו האריך גם לפיקוד ביחידה, ולאחר זמן השתחרר גם מצבא הקבע. בתקופה הקשה של מלחמת ההתשה הרגיש חכם ישועה שהוא לא יכול לעמוד מנגד, וחזר לשרת תקופה נוספת, עד מלחמת יום הכיפורים. במהלך המלחמה, הכוח שבפיקודו השתלט על בונקר מצרי בתעלת סואץ. חכם ישועה ראה שהכוח המצרי נכנע, אבל המפקדים לא היו שם. הוא נכנס לבונקר עם חיילים שלו כדי לטהר את המקום, ובנקודה מסוימת הפתיעו אותו שלושה חיילים מצריים, שירו עליו משלושה רובים עשירות כדורים מטוח של מטר. "יפול מצדך אלף ורובה מימיןך" - הכדורים 'תפרו' את בגדיו משני צידיו, ורובם הגדול לא פגע בו כלל. כדור אחד פגע

אנקדוטה המראה את כבוד התורה העצום שלו, שמעתי מהרב פוטש, מתלמידיו של הרב צבי יהודה זצ"ל: "פעם שימש הרב צבי יהודה כסנדק בבית שבה חכם ישועה היה מוהל. החכם האריך בהכנות לבית עם הכוונות, והתינוק בינתיים התחיל לבכות. לפתע קרא הרצ"ה: "ישועה, תמול!" חכם ישועה הפסיק את ההכנות, ומיד מל את התינוק בזריזות. לאחר מכן אמר, שהוראה של הרב חשובה יותר מהכוונות".

סליחות במערת המכפלה. עם הרב יעקב יוסף זצ"ל ויב"א הרב שמואל אליהו

בחזרת הש"ץ של מוסף, כשהגיע באמירת "על חטא" למשפט "על חטא שחטאנו לפניך בזדון", דפק על הבימה וצעק: "בזדון? ריבונו של עולם! שום יהודי לא חוטא בזדון. אני לא מאמין לזה, אף יהודי לא חוטא בזדון!"

"היה לא תהיה"

שנת תשס"ה תיזכר לעולם כשנה קשה במיוחד. החרב שאיימה על הגירוש מגוש קטיף וצפון השומרון ריחפה על עם ישראל כל אותה שנה, עד שלצער הלב יצא הגירוש לפועל. אנשים רבים ניסו בדרכי הטבע להילחם בגזירת הגירוש – הפגנות, חסימות כבישים, צעדות ועוד. מישור נוסף לפעולה במהלך אותה שנה היה תפילות הרבים, בראשות ר' אברום שפירא והרב מרדכי אליהו. בתפילות האלה נטל חכם ישועה חלק בראש, כבעל תפילה וכבעל תוקע בחוצרות הכסף.

מעטים יודעים שכשבועיים לפני הגירוש, חכם ישועה פנה לקרב של ממש, מלחמה שמימית לביטול הגזירה. הוא יצא לסדרת תיקונים מסביב לשעון וללא הפסקה: בהר הזיתים, קבר רחל, מערת המכפלה, קבר שמואל הנביא, קבר רשב"י ורבי יוחנן הסנדלר, ומול הר נבו, מקום קבורת משה רבנו. לצורך השלמת מניין לאותם תיקונים פנה החכם לרב יובל בר נתן מ'נהורא', שהיה אז אברך ביישובת רמת גן, וזה הביא איתו עוד אברכים לתפילות המיוחדות.

סיפר אחד המשתתפים בתיקונים אלו שהתיקון הראשון היה בהר הזיתים. לצורך התיקון הם לקחו ספר תורה מהשיבה של הרב בצרי, וכשיצאו ליווה אותם הרב בצרי בהתרגשות עד לרכב. בדרך להר הזיתים אמר חכם ישועה שזה תיקון קשה, המזעזע עולמות עליונים, וחלילה מי שלא נקי מאוד לא יכול לגשת לזה. לאחר שחזר והפליג בחומרת התיקון, שאל אותו אחד מהמתפללים שקצת נלחץ: "למה בעצם לעשות תיקון כזה קשה?" וחכם ישועה ענה בפשטות: "אני לוקח את זה עליי...".

חכם ישועה. אחרי משפט ממושך נגזר עליו מאסר בן ארבע וחצי שנים, אך לבסוף שוחרר מוקדם יותר יחד עם שאר חבריו.

בקשר לכך סיפר הרב יובל בר נתן מקהילת 'נהורא' ברמת גן: "פעם השתתפתי בתיקון שערך חכם ישועה בהר הזיתים, יחד עם המקובל הרב יהודה שיינפלד. בסיום התיקון, חכם ישועה הצביע על הר הבית והסביר לרב שיינפלד את החישובים שערכו סביב אותה תכנית לפיצוץ המסגד. הרב שיינפלד הקשה: 'איך חשבתם להיכנס למקום המקדש בטומאה?' וחכם ישועה ענה:

'כמו אומנים המתקנים את המקדש! כשם שהכניסו אומנים לקודש הקודשים לתקן, כך גם אנחנו!' כעבור כמה רגעים הוסיף חכם ישועה: 'וכמה צער השכינה הדבר הזה גורם' ופרץ בבכי קורע לב... ברור היה שהוא סובל סבל ממשי בכל רגע שהר הבית שמים ושוועלים מהלכים בו'.

בפעם נוספת כשנשאל על הנושא אמר: "המקדש הוא בית חיינו, זה כל מציאותנו! בית חיינו פירושו שהכל גלוי, הכל ברור. כיום אי אפשר לנו לתאר את זה. ואילו המצב כיום שהולכים ומשחקים שם כדורגל – זה בייזון שאי אפשר לתפסו!"

הרצון לעשייה בער בו, וכך היה גם שותף בהקמת ארגון מיוחד. בשנת תש"ן, יחד עם הרב יהודה חזני ז"ל והרב נוביק, הקים ארגון בשם 'אחותנו', שמטרתו הייתה חילון בנות מכפרים ערביים.

שרה מייכור, שהייתה העובדת הסוציאלית של הארגון, סיפרה שחכם ישועה ראה בעניין זה חשיבות עליונה. הוא היה מרבה לחזור על דברי הזהרה שהפליג בחומרת הבעיה של נישואי תערובת, ושל הקושי הגדול להשתחרר מנפילה בנושא. הבנות שחולצו שוכנו בדירה נעימה בירושלים, ששימשה להן כמקלט זמני. חכם ישועה היה דואג כל הזמן לבנות הללו, תמך בהן בהקשבה ובעצה וגם בעזרה למילוי כל מחסורן. גם שנים ארוכות לאחר שהבנות היו ממשיכות הלאה בדרך, עוד היו שומרות על קשר עם חכם ישועה. שרה מספרת, שאחת הבנות נשארה עד היום לגור בקרבת משפחת בן שושן, ודלת הבית תמיד פתוחה לקראתה.

בסימן טוב

באופן אישי, הפעם הראשונה בה שמעתי על חכם ישועה, הייתה כאשר גיסי הזמין אותי למול את בנו. עוד לפני הברית הזהירו אותי שהברית תתארך בגלל הכוונות של החכם, ואכן היה נפלא לראות את פניו הקורנות משמחה בעת קיום המצווה יחד עם אריכות כוונות הרש"ש. הוא היה משקיע את כל כולו בכוונה וברכות ובמצווה. כאשר אמר, במתינות והטעמה, את הפסוקים על פנחס הוא אליהו, שזכה לברית שלום ובא לסמוך ולעזור למוהל, ניתן היה לראות שהוא חש את הנוכחות של מלאך הברית.

מתברר שגם עבודתו כמוהל התחילה תוך כדי שירותו הצבאי. סיפר יורם קרני, אחד מחבריו ליחידה: "ישועה הגיע אלי לפלוגה ג', והיה לוחם אמין. אני נזכר באחד האימונים בתשכ"ח. הגיע אלינו בחור דתי מערד ביום שישי וחיפש מוהל למול את בנו, כי בכל ערד לא נמצא מוהל. נתתי לישועה את הגי' שלי, הוא קפץ לבאר שבע להביא מוהל וערכנו את הברית באחד האולמות בערד. אז התחייב ישועה ואמר לי שילמד להיות מוהל. עברו שנים, ויום אחד, כמו לכל יהודי טוב, נולד לי נכד מבתי הבכורה. כשהגעתי לברית, ראיתי שהמוהל הוא לא אחר מאשר חכם ישועה, שעמד בהתחייבותו".

חכם ישועה מעולם לא הסכים לקבל תשלום על ברית מילה שערך, גם אם טלטל את עצמו אליה בדרך ארוכה. כאשר המשיכו והפצירו בו, היה עונה ואומר בתקיפות: "אני לא לוקח כסף על מצוות!". ופעם אמר: "הכסף זה דברים בטלים, אני לא צריך את זה".

בשבתות היה מרבה לחזור על דברי אור-החיים הקדוש, על הפסוק "ויכולו השמים והארץ": "יש לך לדעת שאין תשוקה בעולם עריבה וחביבה ונחמדת ונאהבת ונתאבת ומקוות לנבראים... כהדבקות באורו יתברך. ואילו יכספו כל נפש חיונית המגעת להכיר קצת מנועם אורו יתברך, תצא נפשם לחיות בנועם ה'".

סיפר לי יהודי שהיה בא אליו בלילות שבת, שהרב ישועה היה פותח את שיעורו במילים אלו: "כל הפרשות בתורה הן מיוחדות. אבל פרשה זו - מיוחדת מאוד". דברי התורה שלו היו בעיקר בעניינים

גם אני זכיתי להיות בתיקון לילי כזה בקבר רבי יוחנן הסנדלר במירון. יחד עם גיסי, הסענו את חכם ישועה מירושלים. כהכנה לתיקון, הוא ביקש להשיג ארבעת המינים שנשארו מסוכות (היה זה כבר באמצע הקיץ), הוא הביא איתו את החצוצרות וגם שקים לחגור למותניהם של המתפללים. כששאלתי אותו לשם מה נדרשו ארבעת המינים, ענה שכך נהגו תמיד בארץ ישראל בעת עצירת גשמים - להתפלל עם ארבעת המינים. בסיום התיקון התפזרו המתפללים ואילו חכם ישועה ירד לציון הרשב"י, שם הצטרף לחבורה מהיישוב בית אל והמשיך להתפלל גם איתם.

מקום נוסף לתפילותיו היה מול מקום קבורת משה רבינו. שם היה מתפלל בדרך כלל בז' אדר, וקריאותיו שם הדהדו למרחוק: "בן עמרם! בן עמרם!" כשהיה מבקש שיתפלל על עם ישראל. פעם הראה והסביר למתפללים כיצד רכס ההרים של הר נבו יוצר צורה של לוחות הברית, והם מכוונים כנגד בית קודשי הקודשים.

בשלב מסוים, כאשר החבורה הייתה בתיקון בקבר שמואל הנביא, הגיעה הידיעה שהחל הגירוש בפועל מהיישוב מורג. כאשר סיפרו זאת לחכם הוא הגיב בחריפות: "זה לא משנה דבר!! אנחנו ממשיכים!!" והמשיך בתפילותו כמקודם. בכל אותה תקופה היה החכם נסער מאוד בעקבות הגירוש. לעומת זאת, סיפר לי יהודי שפגש אותו מספר שבועות אחרי הגירוש, וראה שהוא שליו. הוא הסביר לו שכל עוד היה אפשר, השקיע מאמצים אדירים בביטול הגזירה. לאחר שלצער הלב ההשתדלות לא פעלה, צריך לקבל את הדין באהבה.

את תפילותיו באותה תקופה סמך כל העת על דברי הרב אליהו זצ"ל. מספר חודשים לפני הגירוש הייתי בברית של חבר, וחכם ישועה היה המוהל. לפני הברית חזר חכם ישועה פעם נוספת על דברים שאמר פעמים רבות באותה תקופה קשה: "חכם מרדכי אליהו - דיין שדן את ישראל ארבעים שנה - אמר בפירוש: היה לא תהיה!".

פסק הדין ששוגר לשמים

חוץ מרבותיו שלמד מהם בצעירותו, היה קשור עם עוד גדולים וצדיקים מכל החוגים והעדות. בהלווייתו ספד לו בנו הרב חיים: "אבא! אשרי חלקך - הרב צבי יהודה היה מנשק אותך בבית הכנסת, הרב כדורי היה קם לפניך, הרב אלישיב אמר לך: 'אני הייתי הולך לצבא במקומך!' על כל דבר היית שואל את גדולי ישראל. כמה חכם מרדכי (אליהו ב.ז.) אהב אותך! כמה השקעת למענו, איזו אהבה היתה ביניכם!". הרב ישועה היה בקשר גם עם הרב בצרי, הרב יעקב משה הלל, הרב בניהו שמואלי ועוד רבנים מקובלים.

כאמור, עם הרב אליהו היה לחכם ישועה קשר מיוחד. פעמים רבות היו נפגשים, עורכים תפילות יחד ועוסקים בעניינים נסתרים. סיפרו, שלפעמים ישבו יחד אפילו בלי לומר מילה. הכבוד והחיבה ביניהם היו גדולים, והיו מבקשים האחד מרעהו ברכות.

בימי הפורים היה משתתף חכם ישועה בבית-דין-חסד, בבית הכנסת של הרב אליהו, והיו גוזרים פסקי דין לישועות על האנשים שבאו לפניו. גם לאחר פטירת הרב אליהו המשיך בעניין הזה יחד עם בנו, הרב שמואל אליהו. בדרך דומה, הרב מרדכי אליהו הושיב פעם הרכב מיוחד של בית דין בהשתתפות חכם ישועה, לדון ולפסוק שהגיע זמן הגאולה. לאחר פטירת הרב אליהו דאג חכם ישועה שאת פסק הדין הזה, עם הנימוקים לחיוב ביאת המשיח, יכניסו לקברו של הרב אליהו.

אן שמח

דבריו של חכם ישועה היו מעטים. הוא הרבה בתעניות דיבור, כך בשבתות, בימים טובים ובימי ספירת העומר. גם כשלא היה בתענית דיבור, דיבר לאט ובנחת, ונראה שהיה חושב על כל מילה היוצאת מפיו. אנשים שהתייעצו איתו אמרו, שכיוון שדבריו היו כל כך מדודים, עצותיו היו קולעות מאוד ולא השאירו מקום לספק. כל מילה, השאירה רושם של ודאות גדולה.

בחלקה לנכדו

בצפון תעלת סואץ, 1969. אריה לצטר, עומד לימין הרב

המלהיטים את הלב לעבודת ה' בשמחה.

בכל דבר מצווה הרגיש את חשיבות השמחה והחיות שבה. הוא נהג לחזור על דברי האר"י הקדוש, שכך מלמדת התורה בפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה" - עיקר עבודת ה' היא לעובדו בשמחה.

גם ביחס לעבודת התשובה הדרך לא לשקוע במרה שחורה. יש לעשות חשבון נפש ולהרהר בתשובה, אבל מיד לאחר מכן יש להתרחק מהעצבות ולהתקדם הלאה לעבודת ה' בשמחה.

סיפור מעניין בהקשר זה שמעתי מתלמיד בישיבת מרכז הרב, שהשתתף לפני שנים בתפילות עם חכם ישועה: "השתתפתי פעמים רבות בתיקונים. כל תיקון עם חכם ישועה היה מתחיל בקבלת מצוות עשה של התשובה, לשוב בכל לב לה' יתברך. פעם אחת, כשחכם ישועה התחיל בעניין זה, הרגשתי כאב וצער עמוק על מצבי הירוד בעבודת ה', עד שהרגשתי כאב פיזי ממש והחזקתי ביד את הלב. בעודי שקוע במחשבותיי, הרגשתי לפתע את ידו של חכם ישועה התופס את ידי ומזיז אותה בכוח. ראיתי בבירור שהוא יודע מה אני מרגיש, ובעצם אומר לי שזו לא הדרך. גם תשובה יש לעשות בשמחה."

סיפור הקשור לתענית הדיבור שלו אירע פעם בראש השנה. אקליה גגירם ז"ל, מראשוני גוש אמונים, היה כאמור חברו של חכם ישועה שנים רבות, מימי גוש אמונים והמחתרת. בתקופה מסוימת הם אף גרו בשכנות. סיפר לי בנו של אקליה, עידו גגירם:

"בשנת תש"ן גרנו במחנה יהודה, לא רחוק ממשפחת בן שושן. סבתי באה אלינו לחג והיה לה קשה לרדת ולעלות במדרגות, ואילו אנו גרנו בקומה רביעית בלי מעלית. נשלחתי למשפחת בן שושן כדי לבקש שאחד מבניהם יבוא לתקוע בשופר עבור סבתא.

הגעתי לביתם ואמרתי זאת לחכם ישועה, שהיה בתענית דיבור. תכף ומיד הוא סימן לבנו, הרב חיים, שיבוא איתי. עמדנו לצאת, אבל כשהגענו לדלת אביו סימן לו לחזור, והוסיף עוד מספר סימנים. שאלתי בדרך את הרב חיים, שהיה אז בחור צעיר, מה רצה אביו. הוא הסביר לי שאביו הזהיר אותו, שמדובר באישה מבוגרת שקשה לה להמתין, ועל כן יתקע בוריות ולא ינסה להתעכב עם כוונותיו..."

סיפור תלמידיו, שביום כיפור היה מתפלל במשך כל היום ברצף, כשהתחושה היא של עלייה אחר עלייה. חכם ישועה התפלל בנעימות ושמחה, מתוך דבקות אלוקית וביטחון ברצון ה' בתשובה ובסליחה. את תפילת שחרית התפלל בנץ, ולאחר מכן היה חזן בעצמו בתפילת מוסף, כשהוא מתפלל עם הכוונות גם בלחש וגם בחזרה, כך שהתפילה ארכה שעות ארוכות. לתפילת מנחה היה עולה אחד מבניו והתפילה הייתה קצרה יותר, ובנעילה שוב ניגש הוא לעמוד והתפלל באריכות עם הכוונות, בלחש ובחזרה.

אחד הבחורים שנכח בתפילות יום כיפור סיפר: "לפני תפילת מוסף אמר לנו שכשנאנחנו אומרים 'אשמנו', מיד ה' מוחל וכבר אין 'אשמנו'. ממילא אין מה לבכות, אלא לשמוח שמחה עצומה של ניקיון!"

בחזרת הש"ץ של מוסף, כשהגיע באמירת "על חטא" למשפט "על חטא שחטאנו לפניך בודון", דפק על הבימה של וצעק: "בודון? ריבוננו של עולם! שום יהודי לא חוטא בודון. אני לא מאמין לזה, אף

יהודי לא חוטא בודון!" כך המשיך לזעוק כשתי דקות רצופות על כך שעם ישראל כולם צדיקים. אחר כך השתתק לרגע ואמר: "טוב, ריבוננו של עולם, הרי חז"ל הקדושים תיקנו בתפילה את הנוסח, לכן נאמר אותו, אבל דע לך שאני לא מאמין לזה". לבסוף, חזר ואמר בכאב: "על חטא שחטאנו לפניך בודון".

בחג השבועות, אחרי אמירת קדושת "כתר", שהיא שיא של קדושה המגיע אחרי כל העבודה של ספירת העומר, היה שמח במיוחד. ופעם אמר שאחרי התפילה בחג השבועות הלך ברחוב בחזרה לביתו, והרגיש כמו מרחף באוויר.

תצא נפשם לחזות בנועם ה'

חכם ישועה שחיייו היו מכוונים לתכלית אחת, המשיך לכוון לאותה תכלית עד לפטירתו. כימיו האחרונים אמר לבניו: "תמציתי חיי היא ידיעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים" - אין עוד מלבדו! לימדו רבותינו שיש מעלה מיוחדת לנפטר בערב שבת. חכם ישועה נפטר בערב שבת, כאילו כיוון אל "ויכולו" - כדברי אור-החיים הקדוש - להיכלל ולהידבק באורו יתברך. כשהרגיש ששעתו מגיעה, אמר חכם ישועה וידי, קרא קריאת שמע, אמר "יושב בסתר" ועלתה נשמתו הטהורה לגנוי מרומים. זכותו תגן עליו. ■

סיפורו המופלא של תלמיד-ישיבה ירושלמי שהתנדב ליחידה קרבית מובחרת בצה"ל - הפך לדמות אגדתית של לוחם דתי

רבי אביב שחרור מנצח עליה. נהרג ב-28 במרואר בשעת הפגזה בעיר על קטנות צה"ל בלילה. נאמר לו אוהו למנותו האחרונה. לחן הפסוק של שירי את ידו אבי כמאמר לוי. "בן אדם נהרג במלחמה, אבל הוא נולד באש". בידו האחת הרובה ובידו השנייה מפר תפילת. רבי שחרור לא היה דתי במיוחד. הוא לא היה גם ממונה. נטחם בן המלחמה והפגזה. של המפקד את האב. הוא ביקש שישלחו לו את ספר התהלים שיהיה בידו בנו כשהיה.

ישיבה שכנס במסע, קם וי חתנם לשרת בבח"ל ודווקא בי יחידה קרבית מובחרת, ושרת ב- קד דווקא את ידו ישראל יתר מאלי אברכי הישיבות שתורתם היא קרית להשתמחות.

באחד הלילות חר המפקד. בבעה של אצור תנוע למהר של ידיו חר. משינו מחנה ל"א אמר מוכרחה. בשעה כואת בלילה" השתופס.

חכם ישועה נהג ב"הו"ו נכר. ה"ו"ו פואיו וזמן הוא עשה ודאם של ח"י מ"ו פואיו אותו מה הפזר ודאם אמר לו שהוא מבקש לי התמכל ליחידה. דוחיו אותו והלחני לישור. הנסיון שלי עם אשנים למד אר ח"י את מ' לבחור דאם מ' לא לבחור ליחידה. למחרת בבוקר יצאנו מן האהל והוא עוד היה שם. שוב חזר על בקשתו להתיי. מ' ליחידה הפכרתי לו שות לא נשכחתי. שאר יחידה של לחמים עתלים בעלי כושר קרב. כבוד שחנתי עתלים שלהם קשים מאוד. אבל זה לא הפחיד אותו. הוא עזרתי את שעות.

תלמיד ישיבה בן-ישרון
הספר הגיע לידי. היה זה ספרו שחרור בנועם של 28 במרואר שחורר באותה ועידת פר קי תוליס. בידו המפזר תנוע היה רדום בכבדיו: "לביב משינה".

איש לא בדק זאת. אבל קרוב לדורא שגם בין הצעירים של דן אששיון מקיבוץ אלו. נט יב"ט יסף ביוצאים מקיבוץ מנחם חיים. שנעל לפני שבוץ בנת פשיטת צה"ל על עמדות הקומנדו המצוי בשטח תעלת סואץ. ניתן היה למצוא את המסרונים ה' קטנים והשחורים עם פרוץ התהלים. הם מצויים בידים של כמעט כל חיילי אותה יחידה קרבית מובחרת. שבעה את המשיט סת העוקות. אחריה מהם שואים אותם ב' כיס תוליס. ליד ליכס אחריה שומרים אר' מה אששיון ומהור של תהלים. חר' זה לם לא היה בינם ובין זה כל קשר אמרי נמי או כל קשר אחר.

אבל אם אפשר לומר שדאק יחידה ל' חמ"ו ו' שהריבה כה הרבה - ודאק הוא אוהי תחנה דוחית. בידה צה"ל דחית מבוץ העקב והמור של תהלים. חר' זה בזכות של אס אחר. לוחם כל שחרור ביחידה - רבי' ישועה בן-ישרון. סיפורו הוא סיפור תהלים.

זהו סיפורו הנשגב והמופלא של בחור-ישיבה ירושלמי, שגדל ב' מביבה קיצונית בארץ-ישראל, ה' דחית, ונכנסו מל הירוד תלמידי-ישיבות משהור. באתיקה חזק משרות בבח"ל. סיפורו של תלמידו

עם על שלו שרענו להתנדב ליחידה. דחיתי אותו בקרשוכ. כל אים אחר במקומו היה כורה. אבל יחידה לו מכללות. הוא היה מבה לו בשעות הכי קשות ב' לילה ונסיון להפכו לו שוא"ל לא יחידה בשביל אנשים דחיים מכוה. שיקשה עליו לשבור על מצוות הית בתנאי שירות של ויחידה. גם זה לא הרתוע אותו. ישבתי ויחידה את שעות.

הוא מוכח כאן מהבוקר. אמרתי המי כורה. אמר שלא ילך עד שיהיה איתך.

"כמו חצי מתי"

"ישיבה ע"י הבוקר!" אמר מ. "התלמיד" שהתקרב לאהלי. הבחין בזמית ל"ל האהלי. הוא היה צונם שחר.

עם על שלו שרענו להתנדב ליחידה. דחיתי אותו בקרשוכ. כל אים אחר במקומו היה כורה. אבל יחידה לו מכללות. הוא היה מבה לו בשעות הכי קשות ב' לילה ונסיון להפכו לו שוא"ל לא יחידה בשביל אנשים דחיים מכוה. שיקשה עליו לשבור על מצוות הית בתנאי שירות של ויחידה. גם זה לא הרתוע אותו. ישבתי ויחידה את שעות.

הוא מוכח כאן מהבוקר. אמרתי המי כורה. אמר שלא ילך עד שיהיה איתך.

"כמו חצי מתי"

"ישיבה ע"י הבוקר!" אמר מ. "התלמיד" שהתקרב לאהלי. הבחין בזמית ל"ל האהלי. הוא היה צונם שחר.

עם על שלו שרענו להתנדב ליחידה. דחיתי אותו בקרשוכ. כל אים אחר במקומו היה כורה. אבל יחידה לו מכללות. הוא היה מבה לו בשעות הכי קשות ב' לילה ונסיון להפכו לו שוא"ל לא יחידה בשביל אנשים דחיים מכוה. שיקשה עליו לשבור על מצוות הית בתנאי שירות של ויחידה. גם זה לא הרתוע אותו. ישבתי ויחידה את שעות.

הוא מוכח כאן מהבוקר. אמרתי המי כורה. אמר שלא ילך עד שיהיה איתך.

"כמו חצי מתי"

"ישיבה ע"י הבוקר!" אמר מ. "התלמיד" שהתקרב לאהלי. הבחין בזמית ל"ל האהלי. הוא היה צונם שחר.

כתבה שהתפרסמה ב"העולם הזה" בשנת תשל"ל. בטור העורך נכתב בפתח העיתון: התו שהודבק לנו כאילו אנו "טורפי דתיים" באשר הם דתיים הוא כוזב לחלוטין...

